

אקויות לאידה והפרעות קשב

הפרעות קשב והיפראקטיביות - ADHD - חידושים בתחום המחקר
ד"ר לילך של-מבורך - ראש המגמה ללקויות למידה, בי"ס לחינוך, האוניברסיטה העברית,
2011

מחקרים קליניים (מחקרים שנערכו על ילדים שהופנו לטיפול), הצביעו על כך שבתוך אוכלוסיית ה-ADHD הייתה דומיננטיות של ילדים עם לקות מהסוג המשולב (ADHD/C) (למעלה מ-50%), בעוד שילדים עם לקות מהסוג הלא קשוב (ADHD/IA) מהווים כרבע עד שלישים מהאוכלוסייה, והשאר הם ילדים עם היפראקטיביות ואימפולסיביות (ADHD/HI). לעומת זאת, במחקרים אפידמיולוגיים (מחקרים שנערכו בקהילה) נמצא אחוז גבוה בהרבה של ADHD/IA, על חשבון קבוצת ה-ADHD/C (Weiss, worling & waddell, 2003; Baeyens, Roeyers & Walle, 2006). נראה כי קיימת הטיה באוכלוסייה המופנה לטיפול. ילדים עם ADHD/C מתאפיינים בבעיות התנהגות רבות יותר, וקשייהם בולטים יותר לסביבה בגיל צעיר יותר, מאשר קשייהם של ילדים עם ADHD/IA. כתוצאה מכך, במחקרים רבים ילדים (ולעיתים ילדות) עם ADHD מהטיפוס הלא-קשוב מאובחנים בגיל מאוחר יחסית ולפעמים הם אינם מאובחנים כלל. בשנים האחרונות חוקרים מרכזיים שבים ומדגישים כי ADHD הנה הפרעה מורכבת והטרוגנית (Castellanos et al., 2006; Nigg, 2005; Willcutt et al., 2005). במקרים מעטים בלבד ילדים (או מבוגרים) עם ADHD מראים ליקויים נרחבים במגוון המנגונים הקוגניטיביים שנמצאו ליקויים אצל נבדקים עם ADHD. לפיכך, ילדים ומבוגרים שונים עם ADHD מפגינים קשיים קוגניטיביים שונים (Nigg, 2005; Tsal, Shalev & Mevorach, 2005). בנוסף, נאספו מספיק ראיות המצביעות על כך שליקויים בפונקציות הניהוליות (Executive Functions) אינם מהווים גורם הכרחי ו/או מספק ל-ADHD. כתוצאה מהממצאים החדשים הללו התרחש שינוי משמעותי בתפיסת הפרעת הקשב – מהתייחסות להפרעה שמאופיינת על-ידי ליקוי קוגניטיבי יחיד (ליקוי בפונקציות ניהוליות) להפרעה שמאופיינת על-ידי ריבוי ליקויים קוגניטיביים (Swanson, et al, 2011).

שינוי משמעותי נוסף שהתרחש בעשורים האחרונים נוגע למהלך ההתפתחותי של הפרעת הקשב. למרות שבעבר נהגו לחשוב שהפרעת הקשב חולפת עם סיום גיל ההתבגרות, מחקרים מוכיחים כי ברוב המקרים לקות הקשב איננה חולפת עם הגיל והזמן, וכ-65% מהילדים המאובחנים עם ADHD יסבלו מלקות זו גם כמבוגרים (Kessler, ;1999, Morgenstern & Biederman et al., 1996; Ingram, Hechtman) (Adler, Barkley, Biederman, Connors et al., 2006).